

SUMAR

NOUTĂȚI LEGISLATIVE

- Exigențele Curții Constituționale în raport cu noua reglementare privind accesul la date personale al autorităților, prevăzută de Legea nr. 235/2015
- Facilități și înlesniri pentru cei care au datorii la bugetul de stat, în noua reglementare a "amnistiei fiscale"

INTERPRETARE ACTE NORMATIVE

- Limitele efectului devolutiv determinat de ceea ce s-a supus judecății la prima instanță: explicitarea pretențiilor virtuale sau implicite în apel

PROIECTE LEGISLATIVE

- Proiectul de Lege privind achizițiile publice: serviciile juridice exceptate de la procedură

DREPT COMUNITAR

- CJUE: Cauza Bara și alții contra României
- În urma intervenției Consiliului Barourilor Europene, Curtea de apel olandeză confirmă hotărârea Tribunalului privind interzicerea supravegherii comunicărilor avocaților

*

* *

NOUTĂȚI LEGISLATIVE

Exigențele Curții Constituționale în raport cu noua reglementare privind accesul la date personale al autorităților, prevăzută de Legea nr. 235/2015

[Legea nr. 235 din 12 octombrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice](#)

Publicată în *Monitorul Oficial nr. 767 din 14 octombrie 2015*

Prin Legea nr.235/2015 se instituie, în principal, obligația autorizării instanței de judecată în cazul accesării și utilizării acestor date de către organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale. Însă, contrar criticilor aduse de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și de Curtea Constituțională a României la adresa actelor normative invalidate, respectiv, neconstituționale, **noile reglementări nu prevăd nicio excepție, astfel încât acestea se aplică, chiar și acelor persoane ale căror comunicații sunt supuse, potrivit normelor dreptului național, secretului profesional.**

1. Contextul adoptării noilor dispoziții

La data de 8 aprilie 2014, Marea Cameră a Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a adoptat o [hotărâre](#) prin care a invalidat [Directiva 2006/24/CE](#) privind păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice.

Această Directivă a fost transpusă în dreptul național prin [Legea nr. 82/2012](#) privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

Prin [Decizia](#) adoptată la data de 8 iulie 2014, Curtea Constituțională a României (CCR) a constatat că această lege este neconstituțională, arătând că până la adoptarea de către Parlament a unei noi legi privind reținerea datelor, care să respecte prevederile și exigențele constituționale, așa cum au fost relevate în decizia acesteia, organele judiciare și organele de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale nu mai au acces la datele care au fost reținute

și stocate deja în baza Directivei 2006/24/CE și a Legii nr.82/2012 în vederea utilizării lor în cadrul activităților definite de art.1 alin.(1) din Legea nr.82/2012.

Principala critică din Decizia CCR a fost aceea că accesul la datele reținute de furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice nu este însoțit de garanția autorizării de către instanța de judecată, în toate situațiile. Spre deosebire de organele judiciare, care în virtutea prevederilor codului de procedură penală pot accesa datele numai cu aprobarea instanței, alte organe de stat cu atribuții în domeniul securității naționale aveau acces la aceste date, fără a fi nevoie de această aprobare.

În acest context, Parlamentul României a adoptat reglementările din Legea nr. 235 / 2015, prin care **instituie obligația autorizării instanței de judecată în cazul accesării și utilizării acestor date și de către organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale**. Acestea sunt Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe și Serviciul de Protecție și Pază, dar și Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției prin structurile de informații cu atribuții specifice domeniilor lor de activitate.

În continuare, vom aborda noile dispoziții privind accesul autorităților la date personale, prevăzut de [Legea nr. 235/2015](#), privit prin prisma obiecțiilor Curții Constituționale (CCR), exprimate prin Decizia nr. 440/2014 (în continuare [Decizia CCR](#)) și ale obiecțiilor Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), exprimate prin Hotărârea Curții (Marea Cameră), din 8 aprilie 2014 (în continuare [Decizia CJUE](#)).

2. Modificările și completările prevăzute de legea 235/2015

Modificările și completările la legea 506/2004, prevăzute de legea 235/2015, constau în:

- Introducerea unui articol nou – art. 12¹ – , în [legea 506/2004](#), care prevede accesul autorităților la datele reținute de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de către furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în scopul prevenirii, detectării sau urmăririi penale, deși scopul exclusiv al prelucrării datelor, potrivit legii modificate –Legea 506/2004 – este utilizarea datelor reținute de

către furnizori pentru facturare, plăți pentru interconectare ori în alte scopuri comerciale;

- La art. 2, se introduce lit. b(1), care definește datele de identificare a echipamentului, acestea constând în : date tehnice ale furnizorilor de servicii de comunicații destinate publicului și ale furnizorului de rețele publice de comunicații electronice, care permit identificarea amplasamentului echipamentelor de comunicații ale acestora, prelucrate în scopul transmiterii unei comunicări printr-o rețea de comunicații electronice sau în scopul facturării contravalorii acestei operațiuni ;
- Stabilește un termen de maxim 3 ani de la data efectuării comunicării, în care datele referitoare la abonați și utilizatori să fie șterse sau transformate în date anonime de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de către furnizorii de servicii de comunicații electronice destinat publicului (modificarea art. 5, alin 1);
- Introduce o dispoziție nouă - art. 5, alin. 2¹ - prin care stabilește același termen de 3 ani pentru ștergerea și anonimizarea datelor referitoare la abonații serviciilor de comunicații cu plata în avans (cartele prepay).

3. Legea nr. 235 /2015 nu înlocuiește reglementarea declarată neconstituțională

Încă de la început, trebuie precizat că legea nr. 235 /2015 nu înlocuiește reglementarea declarată neconstituțională, respectiv legea nr. 82 din 13 iunie 2012 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

Putem spune că este o lege provizorie, până la adoptarea de către Parlamentul European a noului pachet legislativ privind protecția datelor, care este o prioritate a Uniunii Europene.

În schimb, legea nr. 235 /2015 aduce modificări și completări legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, o reglementare cu un scop diferit de cel al legii 82/2012.

Așadar, este vorba de două legi diferite, cu scopuri diferite, una privind prelucrarea datelor în scop comercial, iar cea de a doua privind reținerea datelor în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor.

Or, din **insertia forțată** a unor reglementări privind accesul autorităților la date, în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor, într-o lege al cărei scop exclusiv este utilizarea datelor reținute de către furnizori pentru facturare, plăți pentru interconectare ori în alte scopuri comerciale, pot rezulta o serie de confuzii.

Aceste confuzii sunt legate de dificultatea interpretării legii în mod sistematic și în funcție de scopul urmărit de legiuitor, precum și lipsei unor garanții privind prelucrarea și stocarea acestor date în scopul prevenirii și combaterii infracțiunilor, așa cum au fost solicitate de CJUE și CCR. Nu mai există nici măcar garanțiile prevăzute de Legea 82/2012, privind limitarea accesului autorităților la aceste date în funcție de gravitatea infracțiunii.

Mai mult, această insertie forțată generează confuzii întrucât intră în contradicție cu alte dispoziții legale din legea 506/2004, începând cu art. 1 alin. 4, care stabilește că aceasta nu se aplică prelucrărilor de date cu caracter personal efectuate în cadrul activităților în domeniul apărării naționale și securității naționale și nici în cadrul activităților de combatere a infracțiunilor și de menținere a ordinii publice, precum și în cadrul altor activități în domeniul dreptului penal, desfășurate în limitele și cu restricțiile stabilite de lege.

4. Sintagma "reținerea datelor" înlocuită cu "menținerea" acestor date

Potrivit [Expunerii de motive a legii 235/2015](#), "de vreme ce prezenta reglementare nu constituie o **veritabilă** obligație de reținere a datelor, în afara scopului facturării și asigurării serviciului de comunicații, nu mai subzistă necesitatea asigurării unor garanții suplimentare privind prelucrarea și stocarea acestor date și nici a instituirii unui alt mecanism de control, garanții solicitate prin decizia Curții Constituționale nr. 440/2014."

Astfel de argumente nu pot fi admise din punct de vedere juridic. Mai întâi, nu poate fi acceptată ideea de obligație ne-veritabilă, într-o lege. Apoi, înlocuirea - în textul art 12¹, alin. 5 - a cuvântului "reținere" cu cel de "menținere" a datelor, în scopul identificării și conservării

probelor sau indiciilor temeinice, nu este un argument suficient pentru a asigura constituționalitatea dispozițiilor menționate.

Conform art 12¹, alin (5) din legea nr. 235/2015: "datele de trafic, datele de identificare a echipamentului și datele de localizare solicitate conform alin. (1) nu fac obiectul ștergerii sau anonimizării de către furnizori, atunci când solicitarea formulată în temeiul alin. (1) este însoțită ori urmată de o notificare cu privire la necesitatea **menținerii** lor, în scopul identificării și conservării probelor sau indiciilor temeinice, în cadrul investigațiilor pentru combaterea infracțiunilor ori în domeniul apărării și securității naționale, atât timp cât subzistă motivele care au stat la baza solicitării, dar nu mai mult de 5 ani de la data solicitării sau, după caz, până la pronunțarea unei hotărâri definitive a instanței de judecată.

În Decizia nr. 440/2014, Curtea Constituțională spune foarte clar că "până la adoptarea de către Parlament a unei noi legi privind reținerea datelor, care să respecte prevederile și exigențele constituționale, așa cum au fost relevate în prezenta decizie, organele judiciare și organele de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale nu mai au acces la datele care au fost reținute și stocate deja în baza Directivei 2006/24/CE și a Legii nr.82/2012 în vederea utilizării lor în cadrul activităților definite de art.1 alin.(1) din Legea nr.82/2012" (par. 79 din Decizia CCR)

Însă, dispozițiile legii 235/2015, care instituie accesul la aceste date reținute în scopuri comerciale, nu pot constitui temei legal și constituțional, atâta vreme cât nu sunt respectate **toate garanțiile** de protecție a datelor și de respectare a drepturilor fundamentale, prevăzute în Decizia CCR.

Acest aspect este explicat foarte clar în Decizia CCR, în paragrafele 78 și 79:

"78. În ceea ce privește efectele deciziilor sale, Curtea reamintește caracterul definitiv și general obligatoriu al acestora. Prin urmare, în cazul de față, având în vedere și Hotărârea din 8 aprilie 2014 a Curții de Justiție a Uniunii Europene, odată cu publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentei decizii, devine lipsită de temei juridic, atât din punct de vedere al dreptului european, cât și al celui național, activitatea de reținere și folosire a datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețelele de comunicații publice. Concret, aceasta înseamnă că de la

publicarea deciziei Curții Constituționale a României, furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului nu mai au nici obligația, dar nici posibilitatea legală de a reține anumite date generate sau prelucrate în cadrul activității lor și de a le pune la dispoziția organelor judiciare și ale celor cu atribuții în domeniul siguranței naționale. Prin excepție, pot fi reținute de către acești furnizori doar datele necesare pentru facturare sau plăți pentru interconectare ori alte date prelucrate în scopuri de comercializare doar cu consimțământul prealabil al persoanei ale cărei date sunt prelucrate, așa cum prevede Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), în vigoare.

79. Corelativ, **până la adoptarea de către Parlament a unei noi legi privind reținerea datelor, care să respecte prevederile și exigențele constituționale**, așa cum au fost relevate în prezenta decizie, organele judiciare și organele de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale nu mai au acces la datele care au fost reținute și stocate deja în baza Directivei 2006/24/CE și a Legii nr. 82/2012 în vederea utilizării lor în cadrul activităților definite de art. 1 alin. (1) din Legea nr. 82/2012. De asemenea, organele judiciare și cele cu atribuții în domeniul siguranței naționale nu au temei legal și constituțional nici pentru accesarea și utilizarea datelor reținute de către furnizori pentru facturare, plăți pentru interconectare ori în alte scopuri comerciale, pe care să le folosească în cadrul activităților de prevenire, de cercetare, de descoperire și de urmărire penală a infracțiunilor grave sau pentru rezolvarea cauzelor cu persoane dispărute ori pentru punerea în executare a unui mandat de arestare sau de executare a pedepsei, tocmai datorită caracterului, naturii și scopului diferit al acestora, așa cum este prevăzut de Directiva 2002/58/CE. De altfel, chiar Legea nr. 82/2012 stabilește în art. 11 că aceste ultime date reținute sunt exceptate de la prevederile legii, având un alt regim juridic, fiind supuse prevederilor Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice.”

5. Obligația de a institui toate garanțiile suplimentare protecției drepturilor fundamentale

Așa cum se arată [în expunerea de motive a legii 235/2015](#), nefiind vorba de o obligație veritabilă de reținere a datelor, nu ar mai subzista nici necesitatea asigurării unor garanții suplimentare privind prelucrarea și stocarea acestor date și nici a instituirii unui alt mecanism de control. Este clar că un astfel de argument nu poate fi acceptat!

Singura garanție suplimentară, solicitată de CCR, prevăzută de legea 235/2014, este instituirea obligației autorizării instanței de judecată în cazul accesării și utilizării acestor date de către organele de stat cu atribuții în domeniul securității naționale.

Astfel, conform art 12¹, alin 1 din legea 235/2015: "La solicitarea instanțelor de judecată sau la solicitarea organelor de urmărire penală ori a organelor de stat cu atribuții în domeniul apărării și securității naționale, cu autorizarea prealabilă a judecătorului stabilit potrivit legii, furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului și furnizorii de rețele publice de comunicații electronice pun la dispoziția acestora, de îndată, dar nu mai târziu de 48 de ore, datele de trafic, datele de identificare a echipamentului și datele de localizare, în conformitate cu prevederile referitoare la protecția datelor cu caracter personal".

Așadar, deși se instituie această garanție esențială a autorizării prealabile a judecătorului în orice situație, legiuitorul a interpretat în mod forțat că nu ar mai fi necesare și celelalte garanții solicitate de CCR. Mai mult decât atât, în cadrul normativ actual nu mai subzistă nici măcar garanțiile prevăzute de legea 82/2012, referitoare la limitarea accesului autorităților la aceste date în funcție de gravitatea infracțiunii.

6. Criticile aduse de CJUE și CCR

Atât decizia CJUE, cât și decizia CCR prevăd obligația instituirii unor garanții suplimentare, care să asigure respectarea drepturilor fundamentale prevăzute la art 7 și 8 din [Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene](#), respectiv dreptul la libertate și siguranță și dreptul la

respectarea vieții private și de familie, cât și a acelorași drepturi fundamentale prevăzute de Constituția României.

Una dintre acestea este aceea că Directiva 2006/24 , respectiv Legea 82/2012, acoperă în mod generalizat toate persoanele și toate mijloacele de comunicare electronică, precum și ansamblul datelor de trafic, **fără a face vreo diferențiere, limitare sau excepție în funcție de obiectivul combaterii infracțiunilor grave (par.61 din Decizia CJUE și par. 33 din Decizia CCR). De asemenea, directiva menționată, respectiv legea, nu prevăd nicio excepție, astfel încât ea se aplică chiar și acelor persoane ale căror comunicații sunt supuse, potrivit normelor dreptului național, secretului profesional (par 58 din Decizia CJUE și par. 31 din Decizia CCR)**

Se poate observa că Legea 235/2015 nu aduce nicio corecție în acest sens. Dimpotrivă, prin scoaterea acesteia din context, raportat la scopul reținerii datelor pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor, nu mai sunt menținute garanțiile limitării accesului la date al autorităților la infracțiunile considerate grave în legea 82/2012. Practic, potrivit noii reglementări, aceste autorități ar putea dobândi acces la date în cazul oricărei infracțiuni suspectate și fără a ține cont de comunicațiile acoperite de secretul profesional.

De asemenea, potrivit CJUE, aspect reținut și în Decizia CCR (par. 13), prin lipsa obligativității păstrării datelor pe teritoriul Uniunii Europene, nu sunt garantate respectarea de către autoritățile independente a cerințelor impuse de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene privind protecția și securitatea, cerințe ce reprezintă un element esențial al ocrotirii persoanelor în raport cu administrarea datelor cu caracter personal.

A se vedea și :

- [LEGE nr. 506 din 17 noiembrie 2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice](#)
- [LEGE nr. 82 din 13 iunie 2012 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, precum și pentru modificarea și](#)

[completarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice](#)

- [Decizia Curții Constituționale nr. 440 din 8 iulie 2014](#) referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 82/2012 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice și ale art. 152 din Codul de procedură penală
- [HOTĂRÂREA CURȚII \(Marea Cameră\) din 8 aprilie 2014 „Comunicații electronice – Directiva 2006/24/CE – Servicii de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice – Păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea unor astfel de servicii – Validitate – Articolele 7, 8 și 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene”](#)
- [DIRECTIVA 2006/24/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 15 martie 2006 privind păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice și de modificare a Directivei 2002/58/CE](#)
- [Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene](#)
- [Expunere de motive privind Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice](#)

Facilități și înlesniri pentru cei care au datorii la bugetul de stat, în noua reglementare a ”amnistiei fiscale”

[ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ nr. 44 din 14 octombrie 2015 privind acordarea unor facilități fiscale](#)

Publicat în *MONITORUL OFICIAL nr. 785 din 21 octombrie 2015*

Noua reglementare, prevăzută de OUG nr. 44 din 14 octombrie 2015 privind acordarea unor facilități fiscale, se aplică tuturor contribuabililor, persoane fizice și persoane juridice, care înregistrează impozite restante la bugetul de stat la data de 30 septembrie 2015.

1. Domeniul de aplicare

Trebuie precizat că, potrivit noii reglementări, se anulează datoriile accesorii –penalități și o parte din dobânzi – aferente obligațiilor de plată principale, datorate la bugetul de stat consolidat, și administrate de Agenția Națională de Administrare Fiscală.

În ceea ce privește datoriile la bugetele locale, OUG nr. 44/2015 lasă la latitudinea consiliilor locale să stabilească, prin hotărâre, aplicarea acestor prevederi. În acest caz, anularea vizează o cotă de până la 73,3% din majorările de întârziere, datorate ca urmare a neachitării la termen a obligațiilor de plată restante datorate bugetelor locale.

Prevederile OUG nr. 44/2015 nu se aplică pentru obligațiile de plată rezultate din raporturi juridice contractuale, acestea nefiind luate în calcul pentru acordarea anulării obligațiilor de plată accesorii, cu excepția redevențelor miniere, a redevențelor petroliere și a redevențelor rezultate din contracte de concesiune, arendă și alte contracte de exploatare eficientă a terenurilor cu destinație agricolă, încheiate de Agenția Domeniilor Statului, prevăzute la art. 1 alin. (4) din Codul de procedură fiscală.

2. Ce datorii se anulează?

Se anulează penalitățile de întârziere, precum și o cotă de 54,2% din dobânzile datorate bugetului de stat consolidat la data de 30 septembrie 2015, atât în situația în care obligația principală nu a fost plătită până la această dată, cât și în situația în care aceasta a fost plătită, dar au rămas restante accesoriile. De asemenea, se sting datoriile accesorii aferente diferențelor de obligații de plată declarate suplimentar prin declarație rectificativă, precum și cele individualizate în decizii de impunere emise urmare unei inspecții fiscale în derulare.

Potrivit art. 1-4 din OUG 44/2015, se anulează penalitățile de întârziere, precum și o cotă de 54,2% din dobânzile:

- **aferele obligațiilor de plată principale** datorate bugetului general consolidat, restante la 30 septembrie 2015, inclusiv
- **aferele diferențelor de obligații de plată declarate suplimentar** de contribuabili prin declarație rectificativă prin care se corectează obligațiile de plată principale cu scadențe anterioare datei de 30 septembrie 2015, inclusiv
- aferele **obligațiilor de plată principale** cu termene de plată până la 30 septembrie 2015, inclusiv, și **stînse pînă la această dată**
- aferele obligațiilor de plată principale cu termene de plată pînă la 30 septembrie 2015, inclusiv, și **individualizate în decizii de impunere emise urmare unei inspecții fiscale în derulare** la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență

3. Condiții de anulare

Pentru a beneficia de anularea obligațiilor fiscale descrise mai sus, legea prevede următoarele condiții cumulative care trebuie îndeplinite de cître contribuabili:

- să depună cererea de anulare a accesoriilor pînă la data de 30 iunie 2006
- să depună toate declarațiile fiscale, potrivit vectorului fiscal, pînă la data depunerii cererii de anulare
- să achite obligațiile de plată principale pînă la data de 31 martie 2016
- să achite diferența de dobîndă neanulată (de 45,8%) pînă la data de 30 iunie 2016
- să fie stînse, prin orice modalitate prevăzută de lege, toate obligațiile de plată principale administrate de organul fiscal central cu termene de plată cuprinse între data de 1 octombrie 2015 și 31 martie 2016

4. Efectele notificării organului fiscal asupra procedurilor de executare silită și a popririlor

Contribuabilii care intenționează să beneficieze de anularea obligațiilor de plată **pot** notifica organul fiscal competent cu privire la această intenție pînă cel mai târziu la data depunerii cererii de anulare a accesoriilor.

În această situație penalitățile de întîrziere, precum și o cotă de 54,2% din dobîanzi se amână la plată în vederea anulării. Ca urmare, procedura de executare silită nu începe sau se suspendă.

De asemenea, în cazul în care s-a depus notificarea, cei care au înființate popriri la data intrării în vigoare a OUG nr.44/1995, de către organul de executare fiscală, asupra disponibilităților bănești, pot efectua plata sumelor înscrise în adresele de înființare a popririi din sumele indisponibilizate. Această reglementare se aplică și pentru popririle care vor fi înființate până la data data de 30 iunie 2016, inclusiv.

Prin urmare, contribuabilii pot beneficia de anularea obligațiilor fiscale, dacă sunt îndeplinite condițiile descrise mai sus, chiar dacă nu au depus notificarea intenției de a beneficia de această anulare. Însă, o serie de contribuabili au interes să depună și notificarea, în special cei care se află în procedură de executare silită sau au înființate popriri, ori începerea unor astfel de proceduri este iminentă.

Procedurile de aplicare a OUG 44/2015

În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență se aprobă procedura de aplicare a prezentei ordonanțe de urgență, astfel:

- a) prin ordin al ministrului finanțelor publice, la propunerea președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală, în cazul creanțelor administrate de către organul fiscal central;
- b) prin ordin al conducătorului instituției sau autorității publice, în cazul obligațiilor de plată individualizate în titluri executorii transmise spre recuperare organului fiscal central.

INTERPRETARE ACTE NORMATIVE

**Limitele efectului devolutiv determinat de ceea ce s-a supus judecării la prima instanță:
explicitarea pretențiilor virtuale sau implicite în apel**

[Decizia ÎCCJ nr. 28 din 21 septembrie 2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 130 alin. \(2\) și art. 131 din Codul de procedură civilă](#)

Publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 772 din 16 octombrie 2015

Înalta Curte de Casație și Justiție a fost chemată să se pronunțe dacă prin interpretarea și aplicarea art. 478 alin. (4) din noul cod de procedură civilă (NCPC) - conform căruia "părțile pot însă să expliciteze pretențiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei instanțe"- se poate ajunge la schimbarea cadrului procesual, sub aspectul obiectului, în care a soluționat prima instanță, contrar art. 478 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă.

Conform art. 478, alin (1) "prin apel nu se poate schimba cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe", iar conform alin. (3) "în apel nu se poate schimba calitatea părților, cauza sau obiectul cererii de chemare în judecată și nici nu se pot formula pretenții noi".

Cu alte cuvinte, obiectul sesizării vizează limitele efectului devolutiv al apelului, respectiv în ce măsură dispozițiile art. 478 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care dau posibilitatea părților să expliciteze pretențiile care au fost cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei instanțe, se constituie într-o derogare de la celelalte alineate, referitoare la interdicția modificării cadrului procesual în etapa jurisdicțională a apelului.

Răspunsul Înaltei Curți a fost acela **că explicitarea pretențiilor implicite în apel nu are semnificația modificării cadrului procesual sub aspectul obiectului judecății și a derogării de la dispozițiile alin. (1) și (3) ale aceluiași articol, dar presupune corecta lămurire a limitelor judecății în prima instanță.**

1. Analiza regulii fundamentale a devoluțiunii "tantum devolutum quantum iudicatum", raportată la dispozițiile NCPC

Pentru a rezolva această chestiune de drept, Curtea a pornit de la analiza celei de a doua reguli fundamentale a devoluțiunii în cadrul apelului, respectiv: tantum devolutum quantum iudicatum, întrucât aceasta interesează în dezlegarea chestiunii de drept semnalate.

Această regulă înseamnă interdicția pentru părți de a schimba cadrul procesual, de a se folosi de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate în primă instanță, în motivarea apelului ori prin întâmpinare și, de asemenea, interdicția schimbării calității părților, a cauzei

sau obiectului cererii de chemare în judecată, precum și a formulării de pretenții noi și se regăsește în alin. (1), (2) și (3) al art. 478 din Codul de procedură civilă.

Curtea mai observă că regula *tantum devolutum quantum iudicatum* cunoaște o nuanțare față de Codul de procedură civilă anterior, dată de dispozițiile art. 478, alin. (4), care permit părților să expliciteze pretențiile cuprinse implicit în cererile sau apărările adresate primei instanțe.

2. Ce înseamnă pretenții virtuale sau implicite?

Pentru rezolvarea chestiunii de drept supuse judecării, Curtea a analizat și rațiunea textului art. 478 alin. (4), care, potrivit doctrinei, se justifică prin două funcții:

- corectarea sau precizarea formulărilor incorecte, incomprehensibile, ambigue ori insuficiente cu privire la pretenții;
- aducerea în atenția instanței a unor cereri secundare, care derivă virtualmente din cererea principală sau din apărările făcute în raport cu această cerere.

Astfel se asigură, pe de o parte, rezolvarea integrală a litigiului și posibilitatea valorizării efective a drepturilor dobândite prin hotărâre, iar, pe de alta, plenitudinea devoluțiunii, fără a se ignora limitele acesteia.

În privința posibilității recunoscute părții de a aduce astfel de lămuriri în calea de atac a apelului, Curtea arată că ele vizează **pretențiile virtuale**, adică acelea a căror existență, chiar dacă nu și-au găsit o exprimare expresă în cererea dedusă judecării în primă instanță, putea fi dedusă din modul de formulare a pretenției principale (a cărei rezolvare integrală presupunea și rezolvarea unei pretenții virtuale sau implicite). Pentru a exista o cerere implicită sau virtualmente cuprinsă în ceea ce a fost dedus judecării în primă instanță este necesar să existe o legătură strânsă, de așa manieră încât în absența acesteia pretenția principală să nu își poată găsi o dezlegare integrală ori o rezolvare corectă.

Curtea consideră că asemenea cereri virtuale sau implicite nu sunt cereri noi, iar instanței îi revine obligația și puterea ca, din oficiu ori la solicitarea părții, după caz, să aprecieze dacă o

anumită cerere a fost virtualmente cuprinsă în cererea reclamantului ori în apărarea pârâtului, atunci când legea însăși nu prevede accesorialitatea sau subsidiaritatea unor cereri.

Așadar, precizările care pot fi aduse pretențiilor în faza procesuală a apelului nu înseamnă nesocotirea limitelor devoluțiunii și deducerea în fața judecății a unor cereri noi. În același timp, asemenea precizări sau explicitări nu pot fi înlăturate sub motiv că, în absența pronunțării primei instanțe asupra respectivelor pretenții, ele nu ar putea fi analizate pentru prima dată în apel întrucât s-ar încălca principiul *tantum devolutum quantum iudicatum*.

De asemenea s-a arătat că o asemenea explicitare nu poate fi raportată decât la pretențiile formulate în cererile sau apărările adresate primei instanțe, o explicitare a unor pretenții subsecvente judecății în primă instanță fiind inadmisibilă, cu rezerva, bineînțeles, a cererilor vizând dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri ivite după pronunțarea hotărârii, care fac obiect de reglementare pentru alin. (5) al art. 478 din NCPC.

3. Concluzii:

În concluzie, dispozițiile art. 478 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu pot fi înțelese ca derogând de la prevederile alin. (1) și (3) ale aceluiași articol, **scopul reglementării nefiind acela de a schimba cadrul procesual în apel, ci de a supune judecății și cererile virtuale sau implicite, rămase în mod eronat nesoluționate de către prima instanță, deși făcuseră obiectul investiției acesteia.**

PROIECTE LEGISLATIVE

Proiectul de Lege privind achizițiile publice: serviciile juridice exceptate de la procedură

Proiect de lege privind achizițiile publice

Proiectul de lege privind achizițiile publice a fost aprobat în ședința guvernului din data de 27 octombrie 2015 și urmează să fie trimis la Parlament, pentru a fi dezbătut în procedură de urgență. Acesta transpune, [Directiva 2014/24/UE](#) privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE .

În ceea ce privește serviciile juridice prestate de avocat, acestea sunt exceptate de la aplicarea legii.

Conform art. 29, alin. 1, lit d și alin 3 din proiect, legea nu se va aplica pentru atribuirea contractelor de achiziție publică/acordurilor cadru de servicii care au ca obiect oricare dintre următoarele servicii juridice:

a) reprezentarea unui client de către un avocat în sensul Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul unei proceduri de arbitraj sau de mediere desfășurate în fața unei instanțe naționale de arbitraj sau de mediere din România ori din alt stat sau în fața unei instanțe internaționale de arbitraj sau de mediere ori în cadrul unor proceduri judiciare în fața instanțelor de judecată sau a autorităților publice naționale din România ori din alt stat sau în fața instanțelor de judecată ori a instituțiilor internaționale;

b) asistență și consultanță juridică acordată de un avocat în vederea pregătirii oricăreia dintre procedurile prevăzute la lit. a) sau în cazul în care există indicii concrete și o probabilitate ridicată ca speța în legătură cu care este acordată asistența și consultanța juridică să facă obiectul unor astfel de proceduri;

De asemenea, sunt excluse de la aplicarea legii și alte servicii juridice, prestate de neavocați, respectiv:

c) servicii de certificare și autentificare a documentelor care sunt prestate de notari publici potrivit dispozițiilor legale;

d) servicii juridice furnizate de fiduciar sau administratori-sechestrari ori alte servicii juridice furnizate de entități desemnate de o instanță judecătorească națională sau care sunt desemnați potrivit dispozițiilor legale să îndeplinească sarcini specifice sub supravegherea și controlul instanțelor judecătorești;

e) servicii prestate de executorii judecătorești.

Aceste dispoziții preiau aproape identic art. 10, lit d din Directiva 2014/24/UE. În Directivă se mai precizează că este vorba de reprezentarea legală a unui client de către un avocat în sensul articolului 1 din Directiva [77/249/CEE a Consiliului](#) privind facilitarea exercitării efective a libertății de a presta servicii de către avocați.

Prin urmare, autoritățile contractante își vor putea desemna avocații în mod liber și direct, indiferent de valoarea contractului.

Expunerea de motive a Directivei (par. 25) explică de ce serviciile juridice sunt excluse: "O anumită serie de servicii juridice sunt puse la dispoziție de furnizori de servicii desemnați de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, presupun reprezentarea clienților în cadrul procedurilor judiciare de către avocați, trebuie să fie furnizate de către notari și sunt legate de exercitarea autorității publice. Astfel de servicii juridice sunt furnizate de obicei de către organisme sau persoane fizice desemnate sau selectate într-un mod care nu poate fi reglementat de norme privind achizițiile publice, cum ar fi, de exemplu, desemnarea procurorilor generali în anumite state membre. Prin urmare, respectivele servicii juridice ar trebui excluse din domeniul de aplicare al prezentei directive."

Așadar, se argumentează că serviciile juridice care presupun reprezentarea clienților în cadrul procedurilor judiciare de către avocați sunt furnizate de către persoane fizice desemnate sau selectate într-un mod care nu poate fi reglementat de norme privind achizițiile publice. Într-adevăr, aceste contracte sunt intuitu personae, considerarea unei anumite persoane, a însușirilor și calităților proprii acesteia fiind motivul esențial al încheierii contractului.

În reglementarea actuală – OUG nr. 34 din 19 aprilie 2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii - serviciile juridice sunt prevăzute în Anexa 2B. La art. 16 se precizează serviciile prevăzute în Anexa 2B sunt excluse de la aplicarea ordonanței de urgență numai în cazul achizițiilor sub pragul valoric al sumei de 400.000 euro, echivalent în lei. Însă, chiar și pentru contractele a căror valoare estimată este mai mare sau egală cu 400 000 euro, aplicarea OUG 34/2006 se limitează la câteva reguli referitoare la elaborarea documentației de atribuire și publicarea anunțului de atribuire.

CJUE: Cauza Bara și alții contra României

[HOTĂRÂREA CURTII \(Camera a treia\) 1 octombrie 2015\(*\)](#) „Trimitere preliminară – Directiva 95/46/CE – Prelucrarea datelor cu caracter personal – Articolele 10 și 11 – Informarea persoanelor vizate – Articolul 13 – Excepții și restricții – Transfer de către o autoritate a administrației publice a unui stat membru al unor date fiscale cu caracter personal în vederea prelucrării lor de către o altă autoritate a administrației publice”

1. Litigiul principal și întrebarea preliminară relevantă

Reclamanții din litigiul principal sunt persoane care obțin venituri din activități independente, respectiv avocați din Baroul Cluj, care au contestat în instanță legalitatea transferului de la Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) către Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS) a datelor fiscale privind veniturile lor, fără consimțământul lor expres și fără informarea lor prealabilă.

Avocații au susținut că, pe baza unui simplu protocol intern, și nu a unei măsuri legislative, datele menționate au fost transmise și utilizate în alte scopuri decât cele pentru care fuseseră comunicate inițial către ANAF. Pe baza acestor date, CNAS a solicitat plata restanțelor contribuțiilor la sistemul de asigurări de sănătate.

Însă, în temeiul Legii nr. 95/2006, entitățile publice sunt abilitate să transmită date cu caracter personal caselor de asigurări de sănătate, pentru a le permite acestora din urmă să stabilească calitatea de asigurat a persoanelor vizate.

În aceste condiții, Curtea de Apel Cluj a hotărât să suspende judecarea cauzei și să trimită la Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) un set de întrebări preliminare, prin care a urmărit

să stabilească dacă prelucrarea datelor de către CNAS necesită informarea prealabilă a persoanelor vizate în ceea ce privește identitatea operatorului și scopul în care au fost transmise aceste date, precum și dacă transmiterea datelor pe baza Protocolului din 2007 încalcă dispozițiile Directivei 95/46 (Directiva) care impun ca orice restricție cu privire la drepturile persoanelor vizate să fie prevăzută de lege și însoțită de garanții, în special atunci când datele sunt utilizate împotriva acestor persoane

Din cele patru întrebări transmise, CJUE a reținut ca relevantă și admisibilă numai întrebarea nr. 4), respectiv **dacă pot fi prelucrate datele personale de către o autoritate căreia nu i-au fost destinate aceste date în condițiile în care această operațiune aduce, cu caracter retroactiv, prejudicii patrimoniale?”**

2. Cu privire la fond

Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească **dacă articolele 10, 11 și 13 din Directiva 95/46** trebuie interpretate în sensul că se opun unor măsuri naționale precum cele în discuție în litigiul principal, care permit unei autorități a administrației publice a unui stat membru să transmită date personale unei alte autorități a administrației publice și prelucrarea lor ulterioară, fără ca persoanele vizate să fi fost informate despre această transmitere și despre această prelucrare.

CJUE a considerat că niciunul dintre aceste trei articole din nu a fost respectat de ANAF atunci când a transmis datele recamanților către CNAS.

2.1. Nerespectarea art. 10 din Directivă

Art. 10 din Directivă prevede că operatorul este obligat să furnizeze **persoanei de la care colectează date personale** informațiile care privesc identitatea operatorului: scopul prelucrării, precum și orice alte informații suplimentare necesare pentru asigurarea unei prelucrări corecte a datelor, cu excepția cazului în care această persoană este deja informată cu privire la datele respective.

Printre informațiile suplimentare necesare pentru a asigura o prelucrare corectă a acestor date, Directiva menționează expres: destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor, precum și existența dreptului de acces la aceste date și de rectificare a acestora.

CJUE a reținut că deși articolul 315 din Legea nr. 95/2006 prevede expres că „datele necesare pentru stabilirea calității de asigurat vor fi transmise în mod gratuit caselor de asigurări de sănătate de către autoritățile, instituțiile publice și alte instituții pe bază de protocol”, acestea **nu includ și datele privind veniturile**. Datele respective privesc identificarea persoanelor (nume, prenume, număr de identificare personal, adresă), însă nu cuprind date privind veniturile obținute.

În consecință, articolul 315 din Legea nr. 95/2006 nu poate constitui, în sensul articolului 10 din Directiva 95/46, o informație prealabilă care să permită scutirea operatorului de obligația de a informa persoanele de la care colectează date privind veniturile lor despre destinatarii acestor date și nu se poate considera că transmiterea în cauză a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor articolului 10 din Directiva 95/46.

2.2. Nerespectarea art. 13 din Directivă

Potrivit art. 13 din Directivă, care prevede, **excepții și restricții** de la aplicarea acesteia, statele membre pot restrânge domeniul obligațiilor și drepturilor prevăzute la articolul 10, dacă o astfel de restricție constituie o măsură necesară pentru a proteja „un interes economic sau financiar important al unui stat membru, inclusiv în domeniile monetar, bugetar și fiscal”, precum și „o funcție de monitorizare, inspecție sau de reglementare legată, chiar și ocazional, de exercitarea autorității publice în anumite cazuri specifice. Cu toate acestea, același articol 13 impune expres ca astfel de limitări să fie adoptate prin măsuri legislative.

Or, modalitățile de efectuare a transmiterii acestor informații au fost elaborate nu prin intermediul unei măsuri legislative, ci prin intermediul Protocolului din 2007 încheiat între ANAF și CNAS, care nu a făcut obiectul unei publicări oficiale. În aceste împrejurări, nu se poate considera că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 13 din Directiva 95/46 pentru ca un

stat membru să poată deroga de la drepturile și obligațiile care decurg din articolul 10 din această directivă.

2.3. Nerespectarea art. 11 din Directivă

În ceea ce privește articolul 11 din directiva menționată, acesta spune că operatorul care prelucrează date care **nu au fost colectate de la persoana vizată** trebuie să îi comunice acesteia informațiile care privesc identitatea operatorului, scopul prelucrării, precum și orice alte informații suplimentare necesare pentru a asigura o prelucrare corectă a datelor, cum sunt: „categoriile de date în cauză”, precum și „existența dreptului de acces la datele care o privesc și de rectificare a datelor cu caracter personal”.

În consecință, în împrejurările din cauza principală, prelucrarea de către CNAS a datelor transmise de ANAF presupunea informarea persoanelor vizate de aceste date în legătură cu scopurile acestei prelucrări, precum și cu categoriile de date vizate, ceea ce nu s-a întâmplat.

Or, din explicațiile date de instanța de trimitere rezultă că CNAS nu a oferit reclamanților din litigiul principal aceste informații.

3. Concluzii

Așadar, dispozițiile Legii nr. 95/2006 invocate de guvernul român și Protocolul din 2007 nu pot intra nici sub incidența regimului derogatoriu instituit de articolul 11 alineatul (2), nici sub incidența celui care rezultă din articolul 13 din directiva menționată.

Față de aceste considerente, CJUE a concluzionat că articolele 10, 11 și 13 din Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date trebuie interpretate în sensul că se opun unor măsuri naționale precum cele în discuție în litigiul principal, care permit unei autorități a administrației publice a unui stat membru să transmită date personale unei alte autorități a administrației publice și prelucrarea lor ulterioară,

fără ca persoanele vizate să fi fost informate despre această transmitere sau despre această prelucrare.

În urma intervenției Consiliului Barourilor Europene, Curtea de apel olandeză confirmă hotărârea Tribunalului privind interzicerea supravegherii comunicațiilor avocaților

La data de 27 octombrie 2015, Curtea de apel olandeză a confirmat hotărârea Tribunalului din Haga, în cazul Parkken d'Oliveira, care a dispus ca statul olandez să oprească orice supraveghere a comunicațiilor avocaților, până când acestea vor fi supuse controlului unui organ independent.

În hotărârea sa, Curtea de apel olandeză a respins toate motivele de apel ale statului olandez. Curtea arată că, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO), activitățile de supraveghere trebuie să fie supuse autorizării de către un organ independent, care să prevină și să împiedice potențialele încălcări ale secretului profesional.

Actualul regim juridic de supraveghere olandez nu îndeplinește cerințele pentru un astfel de control independent și, de aceea, intră în conflict cu dreptul la viața privată (articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului) și cu dreptul la un proces echitabil (articolul 6 din Convenție). Curtea a subliniat că informațiile obținute prin înregistrarea comunicațiilor avocaților nu pot fi înaintate procurorilor până la evaluarea independentă a acestora în privința legalității informațiilor și a modului în care au fost obținute. Chiar posibilitatea ca aceste informații să ajungă la procurori poate determina publicul să evite contactarea unui avocat. Potrivit Curții, aceasta este o violare a dreptului la un proces echitabil și subminează conceptul de secret profesional. De asemenea, Curtea a hotărât că, potrivit Directivei 77/249/EC, protecția confidențialității în ceea ce-i privește pe clienți nu se rezumă la comunicările acestora cu avocații olandezi, ci se extinde la comunicările cu toți avocații europeni care prestează servicii în Țările de Jos.

Ca rezultat al acestor constatări, Curtea de Apel a confirmat hotărârea instanței inferioare.

În termen de trei luni, părțile pot face apel împotriva hotărârii Curții de Apel, la Curtea Supremă olandeză.

Salutând această decizie, președintele Consiliul Barourilor Europene (CCBE), Maria Slazak, a comentat: "Încrederea în relația avocat - client este fundamentală, o condiție a sigurării unui proces echitabil și o premisă a statului de drept. De aceea, este esențial să fie întotdeauna respectată confidențialitatea comunicărilor avocat-client. Măsurile de supraveghere care pot submina acest principiu trebuie să fie întotdeauna obiectul controlului exercitat de către un organism independent, capabil să prevină și/sau să oprească încălcarea legii. Faptul că acest lucru este reafirmat de Curtea olandeză de Apel este liniștitor și un pas important pentru aducerea politicii olandeze de supraveghere în concordanță cu dreptul la un proces echitabil".

Context

În luna mai a acestui an, Consiliul Barurilor Europene a intervenit cu succes în fața Tribunalului Districtului Haga într-o acțiune intentată statului olandez de către firma de avocatură Parkken d'Oliveira și Asociația Olandeză a Avocaților din Domeniul Penal (NVSA). Instanța a fost chemată să se pronunțe în privința legalității interceptării de către agențiile de informații interne a apelurilor telefonice și comunicațiilor avocaților. În verdictul din 1 iulie, instanța a recunoscut că a comunica confidențial cu un avocat este un drept fundamental, care este încălcat în prezent prin politica olandeză de supraveghere. De aceea, instanța a dispus ca guvernul olandez să înceteze toate interceptările comunicațiilor dintre clienți și avocații lor în termen de șase luni. Ca răspuns, statul olandez a declarat rapid apel împotriva hotărârii. La rândul său, la data de 25 august 2015, CCBE a contestat pe 25 august motivele apelului statului olandez.

*(Traducere [comunicat CCBE](#) din data de 29.10.2015)

